

ВСТУПНЕ СЛОВО ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

О. КОХАНОВСЬКА

головний редактор наукового журналу
«Приватне право»,
доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України,
професор кафедри цивільного права
(Київський національний університет
імені Тараса Шевченка)

Шановні читачі!

Розвиток України як правової держави має на меті посилення ролі громадянського суспільства, що ґрунтується на волі приватних осіб, які є носіями приватних цілей та інтересів, спрямованих у підсумку на досягнення блага для всіх членів суспільства.

Поділ права на приватне і публічне відомий уже понад два тисячоліття, але і в сучасних умовах актуальним залишається питання критеріїв такого розмежування. Свої позиції з цього приводу висловлювали в різні часи такі видатні вчені, як Ч. Азімов, С. Алексєєв, М. Брагінський, В. Гайворонський, А. Довгерт, А. Колодій, Н. Кузнєцова, Д. Мейер, С. Муромцев, Л. Петражицький, І. Покровський, М. Сібільов, Є. Трубецької, Б. Черепакін, Є. Харитонов, Г. Шершеневич, Я. Шевченко та інші. Не втрачають своєї актуальності висновки, зроблені свого часу в результаті глибоких досліджень зазначеної проблеми Б. Черепакіним, який стверджував, що існують принципові позиції, які слід мати на увазі під час розгляду питання щодо поділу права на приватне і публічне: «По-перше, юристи відносять ті чи інші відносини до приватного, а не до публічного права не тому, що вони бажають вилучити їх зі сфери публічного права, централізованого правового регулювання, а саме тому, що ці відносини під впливом економічних та інших чинників об'єктивним правопорядком уже віддані на довільний розсуд зацікавлених приватних осіб. По-друге, звуження на певних історичних етапах меж приватного права не призводить до його знищення. По-третє, у питанні про поділ права на приватне і публічне все повинно зводитися до констатації та розкриття суцього, а не до створення бажаного з політико-правової точки зору»¹.

Ці та інші, зокрема сучасні, погляди на проблему поділу права на приватне і публічне матимуть своє відображення на сторінках наукового журналу «Приватне право».

¹ Черепакін Б. Б. К вопросу о публичном и частном праве. — Иркутск, 1925. — С. 21–22.

Але проблеми приватного права не зводяться нині лише до зазначеної дискусії. Цивілісти активно обговорюють також питання принципів приватного і публічного права; суб'єктних складів відносин у сферах приватного і публічного права; методів правового регулювання, які застосовуються у названих сферах; специфіку характеру здійснення регулювання цих відносин; співвідношення категорій цивільного і приватного права; особливості правових засобів та правових режимів у цих сферах тощо.

На генетичному рівні приватне право охоплює усі майнові та особисті немайнові відносини, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні і майновій самостійності їх учасників, тому сфера його впливу фактично ширша, ніж цивільне право. Хоча ця дискусія також триває, оскільки чинний Цивільний кодекс України, за задумом його розробників, своїм регулюванням мав охопити усю сукупність приватних відносин, і часто поняття «цивільне право» і «приватне право» вважаються тотожними.

Цінність приватного права має світові масштаби, визнається на міжнародному рівні, а приватноправові відносини, розвиваючись, впливають на темпи зростання міжнародного співробітництва в сучасному глобалізованому світі. Усе зазначене зумовило пильну увагу, яку приділяють розвиткові приватноправових досліджень у всіх цивілізованих країнах світу, в яких засновані та успішно функціонують приватноправові наукові школи, наукові центри, об'єднання й асоціації, періодичні видання.

Українські традиції досліджень у сфері приватного права мають багаторічну історію, яскравими сторінками якої стали підготовка і прийняття чинного Цивільного кодексу України, поступове формування вітчизняних наукових шкіл у сфері приватноправових досліджень, створення Всеукраїнської громадської організації «Асоціація цивілістів України», організація щорічних міжнародних наукових форумів і конференцій, більшість з яких присвячені пам'яті видатних цивілістів України: Чингізхану Нуфатовичу Азімову, Євгену Володимировичу Васьковському, Василю Пилиповичу Маслову, Геннадію Костянтинівичу і Юрію Геннадійовичу Матвеевим, Опанасу Андроновичу Підпригорі, Олександрю Анатолійовичу Пушкіну.

Амбітні завдання, які стоять перед сучасною приватноправовою сферою наукових досліджень, необхідність повноцінного діалогу між теоретиками і практиками у питаннях застосування приватноправових норм, підтримка нових поколінь науковців, створення умов для глибоких за змістом і значущих за теоретичним наповненням дискусій, подальше поширення ідей і принципів приватного права стали передумовою і очікуваною необхідністю появи в Україні нового журналу «Приватне право».

Мета журналу, викладена у його концепції, полягає, окрім іншого, у виявленні основних тенденцій розвитку приватного права в Україні і за кордоном, у вдосконаленні вітчизняної правової системи загалом, в інтеграції у світовий і європейський правовий простір, у підвищенні якості викладання приватноправових дисциплін у вищих навчальних закладах, у всебічному розвитку правової культури населення, у поширенні знань про центральне місце і необхідність врахування потреб кожної людини у процесі правотворення і правозастосування. Аудиторія видання — науковці, аспіранти, юристи-практики, вітчизняні і зарубіжні.

На сторінках журналу планується публікувати тематичні добірки статей та дискусії з актуальних теоретичних і прикладних питань приватного права, праці відомих сучасних учених, переклади праць зарубіжних правознавців, статті про видатних представників науки приватного права минулого і сьогодення, інформацію про події у вітчизняних і зарубіжних школах та центрах приватного права, в Асоціації цивілістів України, матеріали про методику викладання приватноправових дисциплін у вітчизняних та закордонних вишах, переклади зарубіжних нормативно-правових актів і коментарі до них, рецензії на наукову і навчально-методичну літературу, бібліографічні огляди, інформацію про наукові доповіді на секції цивільно-правових дисциплін НАПрН України, зокрема на теми докторських дисертацій; про захист найцікавіших дисертацій із проблематики приватноправових спеціальностей і про найбільш значущі події в науковому житті.

Актуальна тема першого номера журналу — «Приватне право України: становлення, проблеми, перспективи». В обговоренні проблем тенденцій розвитку цивільного права як галузі приватного права, сучасного бачення предмета трудового права України, сутності та змісту цивільно-правового договору, дуалізму і системи права України, цивільного права як сфери приватного права України, визначення та характеристики засад статусу фізичної особи в цивільному законодавстві України, юридичної аналогії в цивільному кодексі та судовій практиці України, колізії загальних та спеціальних норм, сімейного права в системі права України, категорії охоронюваного законом інтересу в цивільному праві України, правового змісту поняття «житло», поіменованих і непоіменованих договорів за правом окремих країн, загибелі індивідуально визначеної речі як підстави припинення зобов'язання тощо беруть участь вітчизняні й зарубіжні науковці у сфері приватного права Т. Боднар, В. Борисова, М. Гальянтич, А. Довгерт, М. Єгорова, М. Іншин, Н. Кузнєцова, В. Луць, Р. Майданик, В. Мозолін, І. Спасибо-Фатєєва, Є. Харитонов і О. Харитонова, В. Щербина та інші.

Подано актуальне інтерв'ю із Головою Верховного Суду України Я. Романюком, присвячене спільному проекту суддів та науковців з підготовки постановного науково-практичного коментаря Цивільного кодексу України.

Актуальна тема наступного номера журналу — «Джерела приватного права».

Дякуємо за теплі слова вітань на адресу редакційної колегії журналу з нагоди випуску в світ першого номера. Запрошуємо до співпраці науковців і юристів-практиків, аспірантів і здобувачів, зарубіжних правознавців і тих, кому цікава проблематика приватного права, стати активними авторами і читачами журналу «Приватне право»!